

Klyftgrävarnas verktyg

Publicerad här den 21 mars 2015

I BÖRJAN AV ÅTTIOTALET var Sverige världsmästare i jämlikhet. Sedan början av nittioalet har inkomstklyftorna i Sverige enligt OECD vuxit snabbare och mer än i något annat västland. Till stor del har detta berott på politiska beslut. Klyftan i samhället har grävts allt djupare. Vem grävde och vilka verktyg använde man att gräva med?

Alliansregeringen grävde djupa hål i samhällssolidariteten. Genom jobbskatteavdragen fick de som hade arbete mera i plånboken. Men de som inte hade jobb fick mindre i plånboken genom försämringarna i a-kassan. Detta drabbade också de som var sjuka genom försämringarna i sjukförsäkringen. Denna så kallade arbetslinje byggde på uppfattningen att de som inte arbetar är lata och hellre lever på bidrag än på arbete. Inte för att det är brist på arbetstillfällen.

Det är de fattiga som är mest beroende av samhällets stöd som förlorar på att resurserna för välfärden dras ned. Genom jobbskatteavdragen minskades dessa resurser med 100 miljarder kronor årligen. Såväl förmögenhetsskatten som arvsskatten och fastighetsskatten slopades på 2 000-talet. De rika blev rikare. Resurserna för välfärden minskades drastiskt. Genom privatiseringen kom en stor del av samhällets resurser för skola, vård och omsorg att hamna i privata fickor. Genom rutavdragen blev de som hade råd att köpa hushållstjänster rikare genom att de behövde betala mindre i skatt. Detta bidrog också till att resurserna för välfärden minskade. Genom de slopade arbetsgivaravgifterna för ungdomar ökades företagarnas vinster. Åtgärden ledde bara marginellt till fler arbetstillfällen för ungdomarna. Men de bidrog till att minska resurserna för välfärden. Och så vidare.

Klyftgrävarna har genom skolan säkrat att klyftan kvarstår och fördjupas i framtiden. Omkring en sjättedel av eleverna misslyckas i skolan. Det är elever som har bristfälligt språk och som saknar stöd och hjälp från hemmen. Genom många av de beslut som alliansregeringen fattade hindrades dessa elever att få de förutsättningar som de hade behövt för att lyckas i skolan. Förutsättningar som språket, tiden att tänka, meningen, framgången och tryggheten..

Språket. Man har inte ökat resurserna i förskolan så att man där har kunnat ge eleverna det språk med mera som de behöver i skolan. Tvärtom. Detta trots att alla politiker nu talar om nödvändigheten att förstärka förskolan.

Tiden att tänka. Man förordar en katederundervisning som ges i samma tempo och med samma svårighetsgrad för alla elever i klassen. Det går för fort och är för svårt för elever med dålig språkförståelse.

Meningen. Eleverna tvingas använda en sjättedel av grundskoletiden åt att förgäves försöka lära sig en matematik som de till större delen aldrig kommer att få användning av. Och det inser de.

Framgången. Genom de graderade betygen får eleverna tidigt klart för sig att de tillhör de sämsta eleverna i klassen. De tvingas ideligen delta på betygsprov på sådant de inte lyckats lära sig. Misslyckandena gör att de förlorar den viktigaste drivkraften för lärandet: framgången och lusten att lära. Genom en betygsspärr hindras de också att gå det gymnasieprogram som de vill.

Tryggheten. Elevernas inläring blockeras också av deras oro. Oron för att få frågan på läxan. Oron för att göra bort sig framme vid tavlan. Oron för att klandras av både lärare och föräldrar. Oron för det liv som väntar dem i framtiden. Oron för att det ska gå för dem som det har gått för många ungdomar i deras bostadsområde. Ungdomar som hamnat i gäng där man stjälar, rånar, säljer droger och prostituerar sig. Där man kan dödas i gängstrider eller dö genom en överdos av narkotika.

Dessa farhågor är inte gripna ur luften. Varje dag nås vi av rapporter om unga människor som mist livet genom våld, överdoser och självmord. I TV-programmet Uppdrag granskning berättades i veckan att detta hade hänt åtta ungdomar bara i det lilla samhället Grums. Samma dag fick vi veta att det i helgen hade hänt sex ungdomar i Uddevalla. Hur många hundra ungdomar per år som det rör sig om i hela landet vet vi inte.

Elever med låga betyg löper tio gånger så stor risk att bli kriminella och tre gånger så stor risk att begå självmord enligt Socialstyrelsens rapport. Klyftgrävorna tar på sig ett stort ansvar när de hindrar elever att få de förutsättningar som de behöver för att lyckas i skolan. De har ungdomars liv på sina samveten. Men om det talar inte allianspolitikerna. Om det skriver inte ledarskribenterna i de tidningar som under lång tid gett klyftgrävorna sitt helhjärtade stöd. Vem bryr sig? Det rör sig ju inte om deras barn. Bara om andras ungar.